

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра _____ політичної соціології _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОБЛЕМА КОЛЕКТИВНОЇ ДІЇ В СОЦІОЛОГІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки 0402 «соціологія»

(шифр і назва напряму підготовки)

для спеціальності 8.040201, 7.040201 «соціологія»

(шифр і назва спеціальності (тей))

спеціалізації політична соціологія

(назва спеціалізації)

факультету соціологічного

(назва факультету)

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

ПРОБЛЕМА КОЛЕКТИВНОЇ ДІЇ В СОЦІОЛОГІЇ.
Робоча програма навчальної дисципліни для студентів

за напрямом підготовки 0402 «соціологія» спеціальністю 8.040201, 7.040201 «соціологія».

Розробники:

Дублікаш Тетяна Миколаївна, канд. соціолог. наук, доцент кафедри політичної соціології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичної соціології

Протокол № 1 від. “30” серпня 2010 р.

Завідувач кафедрою політичної соціології

“_____” _____ 20__ р. _____ (Євтух В.Б.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією

Протокол № _____ від. “_____” _____ 20__ р.

“_____” _____ 20__ р. Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>0402 «соціологія»</u>		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>8.040201, 7.040201</u> <u>«соціологія»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		5-й	-й
Загальна кількість годин – 108 годин		Семестр	
		9-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр, спеціаліст	18 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		72 год.	год.
		ІНДЗ: год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 2:4

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з концепцією колективної дії в соціології та проблемами колективних дій у сучасній соціальній практиці на прикладі практик різних груп громадянського суспільства.

Завдання:

- ознайомлення студентів з концепцією колективної дії в соціології;
- ознайомлення студентів з практиками та формами колективних дій профспілок, недержавних організацій, суспільних рухів тощо;
- ознайомлення студентів з різними моделями інституційного дизайну, що дозволяють враховувати інтереси різноманітних соціальних груп.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- концепцію колективної дії та концепцію активного громадянства;
- теорії робітничого руху та груп тиску;
- особливості нових соціальних рухів;
- механізми соціальної мобілізації;
- форми колективних дій.

вміти:

- застосовувати отримані знання для аналізу колективних дій тих чи інших соціальних груп;
- моделювати форми колективних дій для реалізації інтересів тих чи інших соціальних груп;
- вміти розробляти програму соціологічного дослідження практик колективних дій тих чи інших соціальних груп;

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Концепції індивідуальної та колективної дії. Сучасні форми колективної дії.

Тема 2. Економічна теорія колективної дії М.Олсона.

Тема 3. Специфіка колективної дії у малих та великих групах.

Тема 4. Теорії робітничого руху, груп тиску та практики колективних дій зацікавлених груп.

Тема 5. Особливості нових соціальних рухів.

МОДУЛЬ 2

Тема 6. Механізми соціальної мобілізації.

Тема 7. Концепція активного громадянства та структури політичних можливостей.

Тема 8. Позаінституційні групи протесту. Революція як форма колективної дії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1.	12	2	2			8						
Тема 2.	12	2	2			8						
Тема 3.	12	2	2			8						
Тема 4.	24	4	4			16						
Тема 5.	12	2	2			8						
Разом за модулем 1	72	12	12			48						
Модуль 2												
Тема 6.	12	2	2			8						
Тема 7.	12	2	2			8						
Тема 8.	12	2	2			8						
Разом за модулем 2	36	6	6			24						
Усього годин	108	18	18			72						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ефект субоптимальності при реалізації колективних дій	2
2	Ідеї М.Олсона щодо відмінностей в механізмах забезпечення колективними благами у малих та великих групах	2
3	Кооперація в малих та великих групах – особливості координації та стимулювання	2
4	Форми діяльності організованих груп тиску	4
5	Соціальні рухи та контр-рухи	2

6	Механізми соціальної мобілізації	2
7	Зміна структур політичної можливості у пострадянських країнах	2
8	Цикли та сценарії сучасних революцій	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Навмисні та ненавмисні колективні дії	8
2	Концепція загального інтересу. Колективні та неколективні блага	8
3	Принцип федералізму при реалізації колективних дій та його обмежувачі	8
4	Відмінності у практиці українських, європейських та американських груп тиску	8
5	Відмінності між політичними партіями та політичними клубами	8
6	Типові лінії поведінки учасників акцій протесту	8
7	Аналіз прибутків та витрат для прогнозування участі індивіда у колективній дії з точки зору теорії раціонального вибору	8
8	Особливості Третьої хвилі демократизації з точки зору теорії колективної дії	8
9	Ідеї Т.Гарра у роботі «Чому люди бунтують»	8
	Разом	72

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

10. Методи навчання

Лекції, семінари

11. Методи контролю

Залік

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Модуль 1				Модуль 2				Залік
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40
5	5	5	20	5	10	5	5	
100								

T1, T2 ... T9 – теми модулів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
1-49	FX	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

Детальна програма з курсу

14. Рекомендована література

Базова

- Олсон М. Логіка колективної дії: суспільні блага і теорія груп. – Київ, Лібра. – 2004. – 272 с.
- Нуреев Р.М. Теория общественного выбора: Курс лекций. – М.: Издательский дом ГУ ВШЭ, 2005. – 531 с.
- Лейпхарт А. Демократия в многосоставных обществах: сравнительное исследование. – М.: Аспект Пресс, 1997. – 287 с.
- Гарр Т.Р. Почему люди бунтуют. – СПб.: Питер, 2005. – 461 с.
- Толстых П.А. Практика лоббизма в государственной думе Федерального Собрания Российской Федерации. – М.: Канон+, 2006. – 280 с.
- Здравомыслова Е.А. Парадигмы и модели социологии общественных движений // Социология общественных движений: концептуальные модели исследования. М., 1992.
- Турен А. Введение к методу социологической интервенции // Новые социальные движения в России. М., 1993.
- Лепехин В.А. «Группы давления»: генезис и классификация // Власть 1994. №3

- Семененко И.С. Группы интересов в политическом и социокультурном пространстве. - М.: Юнити-Дана, 2007.
- Melucci A. Challenging codes: collective action in the informational age. – Cambridge, UK: Cambridge University Press. – 1996.
- Duran R. Collective Action, Democracy and Democratization // Central European Political Science Review. – December 2000.
- Szabo M/ Policing towards Movement and Countermovement Mobilization: the Gypsies and the Skinheads. Right Wing Racist and Anti-Racist Protest Movements in Hungary // Central European Political Science Review. – December 2000.
- Eckstein H. Regarding Politics: Essays on Political Theory, Stability, and Change. – University of California Press. – Berkeley / Los Angeles / Oxford. – 1992
- Esping-Andersen G. Postindustrial Cleavage Structures: a comparison of evolving patterns of social stratification in Germany, Sweden, and the United States //Social Stratification: Class, Race and Gender in Sociological Perspective. Westview Press, Boulder. San Francisco. Oxford, 1994
- Kriesi H. The transformation of cleavage politics: the 1997 Stein Rokkan lecture // European Journal of Political Research. - #33.- 1998
- Mitchel J.M., Mitchel W.C. Political Analysis and Public Policy: an Introduction to Political Science.- Rand Mc.Nally and Company.- Chicago.- 1969
- Quade E.S. Analysis for Public Decisions.- American Elsevier Publishing Company, inc. – New York – London – Amsterdam. – 1985
- Rastogi P.N. Policy Analysis and Problem-Solving for Social Systems. – Sage Publications. – New Delhi / Newbury Park / London. – 1992
-

Допоміжна

- Коваленко Б.В., Пирогов А.И., Рыжов О.А. Политическая конфликтология. – М.: Ижица, 2002. – 400 с.
- Жиро Т. Политология. – Х.: Изд-во Гуманитарный Центр. – 2006.– 428 с.
- Холод В.В. Феномен парapolитики: идеи, свершения, социальные результаты: Монография. – Сумы: ИТД «Университетская книга». – 2003. – 504 с.
- Маккей Ч. Наиболее распространенные заблуждения и безумства толпы/ пер. с англ.. – М.:Альпина паблишер, 2003. – 844 с.
- Хоффер Э. Истинноверующий: личность, власть и массовые общественные движения/ Пер с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 200 с.
- Brams S.J. Game theory and politics. – New York. – 1975
- Dowding K.M. Rational Choice and Political Power. – Edward Elgar. – 1991
- Axelrod, R & Hamilton, W. D. The evolution of cooperation. Science 211:1390-6, 1981.
- Axelrod, R. The evolution of cooperation. New York: Basic Books. 1984. 256 p.

- Rational Choice / Ed. By J.Elster. – New York University Press. – New York. – 1986.
- Rational Choice Theory: Advocacy and Critique / ed. by J.S.Coleman and Th.J.Fararo. – Sage Publications. – Newbury Park/ London / New Delhi. – 1992
- Slote M. Beyond Optimizing: A Study of Rational Choice. – Harvard University Press. – Cambridge, Massachusetts, London, England.- 1989